

ENERGI- OCH KLIMATSMART FASTIGHETSUTVECKLING 2020

KONFERENS
19-20 OKTOBER 2020
STOCKHOLM

UR INNEHÅLLET

- Energieffektiv fastighetsutveckling – arbetsmetoder, tekniker och lösningar
- Driftoptimering av fastigheter för rätt funktion, inneklimat och energiprestanda
- Digitalisering i den byggda miljön – nya möjligheter för effektivare byggnadsdrift
- Effekthantering i flerbostadshus och lokalfastigheter – strategier och metoder
- Energiförsörjning och förnybar energi – den senaste utvecklingen

SPECIELLT INBJUDNA

Peter Karlsson
Kunskapschef
Aktea

Per Kempe
Tekn. Dr
PE Teknik & Arkitektur

Ivo Martinac
Professor
KTH

Christoffer Börjesson
Digital chef
Fastighetsägarna
Stockholm

Jeanette Green
Expert hållbar
samhällsbyggnad
IVL Miljöinstitut

ÖVRIGA TALARE OCH PRAKTIKFALL

Richard Petersson, Teknikområdeschef, **Vasakronan**
Åsa Stenmark, Kommunikationschef, **Stockholmshem**
Mona Norbäck, Energistrateg, **Stockholmshem**
Mari-Louise Persson, Energistrateg, **Riksbyggen**
Niklas Dalgrip, Driftchef, **SISAB**

Jonas Tannerstad, Chef el och automation, **Örebrobostäder**
Fredrik Nyberg, Energi- och teknikchef, **Akademiska hus**
Filip Elland, Hållbarhetschef, **Castellum**
Karin Österberg, Hållbarhetschef, **Östersundshem**
Caroline Hildahl, Strategi, Innovation och Hållbarhet, **Jämtkraft**

Lyssna till fastighetsbranscheus ledande forskare och praktikfall!

BEGRÄNSAT ANTAL DELTAGARPLATSER – ANMÄL DIG IDAG!

www.abilitypartner.se | Telefon 08-694 91 00 | bokning@abilitypartner.se

Arrangeras av

abilitypartner.

MÅNDAG 19 OKTOBER

08:30-09:00 REGISTRERING

Registrering, kaffe, te och smörgås

09:00-09:10 INLEDNING

Konferensens moderator inleder den första konferensdagen

09:10-10:00 EXPERTANFÖRANDE

Framtidens energi- och klimatsmarta fastighetsutveckling

- Samhällsutveckling och ny teknik som skapar nya möjligheter för ditt arbete för en god energianvändning i fastigheter
- Hur minskar du effektivt ditt energibehov i fastigheter?
- Energieffektiv fastighetsdrift – strategier, metoder och vägval
- Effektreducering i flerbostadshus och lokalfastigheter – resultat från nya förstudier

Peter Karlsson
Kunskapschef
Aktea

Peter är en erfaren och etablerad seniorkonsult inom energi och miljö gällande tekniska installationer och byggnadsfysik i större fastigheter och industri med fokusområde på energieffektiv fastighetsdrift. Med sina 30 års arbetserfarenhet från både entreprenör-, förvaltar- och konsultsidan besitter han en unik helhetssyn och är en ofta anlitad specialist.

10:00-10:30 FÖRMIDDAGSKAFFE OCH NÄTVERKANDE

10:30-11:20 EXPERTANFÖRANDE

Driftoptimering av fastigheter – detaljerna är viktiga i dagens energieffektiva byggnader – att nå rätt funktion, inneklimat och energiprestanda

- Aktuella resultat från utvärderingar av lågenergibygnader
- Vilka fel och brister kan finnas i energieffektiva byggnader?
- Vikten av att agera i tidiga skeden – sätter grundförutsättningarna för hur energieffektiv din byggnad kan bli
- Kunskapsbehov i alla led – detta kan du göra för att säkra kvaliteten
- Att lyckas med en god verifiering av byggnaders delsystem under byggprocessen
- Driftskedet – behov av funktionsanalyser och energiuppföljningar – automatisering

Per Kempe
Tekn. Dr
PE Teknik & Arkitektur

Per Kempe är Tekn. Dr Installationsteknik och verksam som expert på PE Teknik & Arkitektur och gästforskare på KTH. Per har en mycket lång erfarenhet som konsult, forskare och lärare inom Installations- och Energisystem. Pers specialitet är felsökning av installationssystemens funktion och inneklimat med stöd av mätningar. Per använder både teori (fysik) och datorsimulering av komponenter, delsystem och byggnader för analyserna. De sista 10 åren har Per fokuserat på framtidens energieffektiva byggnader, där installationssystemens funktion får en mycket stor betydelse för hur väl byggnaderna kan uppfylla sin beräknade eller önskade energiprestanda. Exempel på detta är drift och energiuppföljning för kontorsbyggnader fram till garantibesiktning samt felsökning, drift och energiuppföljning av flerbostadshus, som inte uppfyller sin beräknade energiprestanda.

11:20-12:10 EXPERTANFÖRANDE

Smart, brukaranpassad byggnadsdrift för bättre inneklimat, kundnöjdhet, energieffektivitet och lönsamhet

- Effektivare och brukaranpassad byggnadsdrift – så tar du driftarbetet till nästa nivå
- Kontinuerlig uppföljning, analys och optimering av byggnadsdrift och byggnadsprestanda
- Integrerade godhetstal för en mer heltäckande bedömning av byggnadsprestanda med fokus på inneklimat, brukarnytta, energiprestanda, miljöpåverkan och ekonomi
- Digitaliseringen i den byggda miljön – nya möjligheter för effektivare byggnadsdrift (IoT, Big Data, Connectivity, molntjänster, AI)
- Kunskap från pågående forskning:
  - CIEB – innovationsplattform för en brukaranpassad och hållbar byggnadsdrift
  - QUEST – investering i högkvalitetsbyggnadsdrift för bättre energieffektivitet
  - U-CERT – brukaranpassad driftuppföljning och certifiering av byggnader
  - Inneklimat som en tjänst

Ivo Martinac
Professor i Installations- och energisystem
KTH

Ivo Martinac är professor i Installations- och energisystem vid Avdelningen för Hållbara byggnader på KTH. Med en bakgrund inom maskinteknik och installationsteknik, har Ivo Martinac över 30 års erfarenhet inom områdena inomhusmiljökvalitet (IEQ), byggnadsdriftanalys/-optimering, lågenergibygnader, samt resurseffektiv samhälls- och stadsutveckling. Under hela sin karriär har han varit starkt engagerad i internationella akademiska och industriella samarbeten samt affärsutveckling i olika länder. Ivo är verksam i flertalet nationella och internationella styrelser och kommittéer, däribland viceordförande i Federation of European Heating, Ventilation and Air-Conditioning Associations, ordförande i REHVA – Task Force Smart Buildings och viceordförande i REHVA – Education and Training Committee. Hans nuvarande forskning fokuserar på användaranpassad byggnadsdriftoptimering, inomhusklimat och energisystem för lågenergibygnader, energisystemoptimering för byggnadskluster och distrikt, smarta byggnader och smarta städer. Ivo brinner för att bidra till målen om en hållbar utveckling i nära samarbete med offentlig och privat sektor.

12:10-13:10 LUNCH OCH NÄTVERKANDE

13:10-14:00 PRAKTIKFALL

Energi- och klimatsmart fastighetsförvaltning – strategierna som gett resultat

- Varför och hur har vi halverat vår energianvändning?
- Vad behöver vi göra för att halvera vår energianvändning igen?
- Vilken teknik hjälper oss?
- Innovation och utveckling – går det att få in i organisationen?

Richard Petersson
Teknikområdeschef
Vasakronan

Richard Petersson leder Vasakronans grupp inom teknisk fastighetsutveckling. Fokusområden är energieffektivisering och

ENERGI- OCH KLIMATSMART FASTIGHETSUTVECKLING 2020

KONFERENS 19-20 OKTOBER 2020 • STOCKHOLM

digital teknikutveckling. Vasakronan är ett av de företag som ligger i framkant inom branschen och som driver satsningar för hållbarhet, energieffektiva lösningar och nya sätt att se på problem.

14:00-14:50 PRAKTIKFALL

Stockholms shems hållbarhetsarbete – så jobbar vi för att bli klimatneutrala 2030

- Vår utmaning – en brant kurva för att nå klimatneutralitet
- Ambitiösa mål för energieffektivisering i förvaltning och ombyggnad
- Energisnål nyproduktion, klimatberäkningar och spjutspetsprojekt
- Klimatsmart matlagning och fiskodling i källaren – så engagerar vi våra hyresgäster

Åsa Stenmark
Kommunikationschef
Stockholms hem

Mona Norbäck
Energistrateg
Stockholms hem

Som en del av Stockholms stad har Stockholms hem både stadens mål och egna högt satta energimål att uppnå. Bolagets eget mål – Klimatneutral 2030 – är en utmaning som kräver en ordentlig ansträngning och som genomsyrar hela organisationen. Energisstrateg Mona Norbäck och kommunikationschef (tidigare hållbarhetsstrateg) Åsa Stenmark berättar om Stockholms hems arbete med att minska klimatpåverkan och ger exempel på hur de får hyresgästerna med på tåget.

14:50-15:20 EFTERMIDDAGSKAFFE OCH NÄTVERK

15:20-16:10 PRAKTIKFALL

Energi- och klimatsmart byggande av bostäder – så når vi hållbarhet

- Hur kan vi nå ett hållbart byggande av bostäder?
- Vad krävs av arbetssätt och samverkan för att lyckas?
- Hur tar du arbetet framåt på effektivt sätt?

Mari-Louise Persson
Energistrateg
Riksbyggen

Riksbyggen arbetar brett för ett hållbart byggande. Ett av de mest uppmärksammas projekten är Brf Viva. Brf Viva är ett resultat av många års forskning kring hur man kan bygga, bo och leva så hållbart som möjligt. Bostadshuset har solcellsanläggning, egenproducerad el, energieffektiv ventilation, smarta avfallssystem, livscykelanalyserad byggnadskonstruktion och olika typer av cykel- och bilpooler. Mari-Louise Persson är energistrateg på Riksbyggen och delar med sig av företagets lyckade satsning på hållbart byggande.

16:10-17:00 EXPERTANFÖRANDE

Digitaliseringen spränger gränser och ritar om fastighetskartan – hur påverkar det din strategi?

- Vad är digitalisering och vad är digital teknik?
- Vad innebär det för din fastighetsstrategi i val av verktyg och teknologier?
- Hur kan digitaliseringen skapa nya möjligheter i arbetet med energi- och klimatsmart fastighetsutveckling?
- Vilka principer och modeller kan användas för att investera rätt?

Christoffer Börjesson
Digital chef
Fastighetsägarna Stockholm

Christoffer Börjesson är en mycket efterfrågad expert i den svenska fastighetsbranschen. Främst i relation till hur den digitala tidsåldern och dess utveckling påverkar affären inom detaljhandel, kontor, bostäder och alla transporter däremellan. Han analyserar och sprider både globala och lokala trender med insikter plus skapar flera samverkande projekt i sin roll som Digital chef vid Fastighetsägarna Stockholm.

17:00-17:10 SAMMANFATTNING

Moderatorn sammanfattar den första konferensdagen

17:10-17:50 MINGEL

Välkommen till mingel!

– ta chansen att nätverka med kollegor från hela landet!

TISDAG 20 OKTOBER

08:00-08:30 SAMLING

Samling, kaffe, te och smörgås

08:30-08:40 INLEDNING

Moderatorn inleder den andra konferensdagen

08:40-09:30 PRAKTIKFALL

Digitalisering av drift- och energiförvaltning – att drastiskt minska energianvändningen med hjälp av AI-verktyg och fastighetsautomation

- Tekniken som övervakar värme- och ventilationssystemen i realtid för att förenkla driften och öka energibesparingarna
- Hur digitalisering och automatisering har minskat vår energiförbrukning med 34% och sparar oss över 40 miljoner kronor om året i kostnader för köpt energi
- Detta är våra bästa erfarenheter av 7 års utvecklingsarbete och införande av digitalisering av drift och energiförvaltning
- Hur vi implementerar vår AI-plattform SOLIDA där vi nu har 350 000 kvm av våra fastigheter i full AI-drift igång som på sikt skall innefatta alla våra fastigheter

Niklas Dalgrip
Driftchef
SISAB

Niklas Dalgrip har 25 års erfarenhet av driftledning i fastighetsbranschen. Han har sedan 2011 varit driftchef på SISAB och 2016 skapade SISAB en driftavdelning som Niklas leder. Driftavdelningens verksamhetsområden är bland annat mark, myndighetsfrågor, installationsteknik, fastighetsautomation och digitalteknik. Niklas intraprenörskap har lett till många utvecklingsprojekt inom drift, digitalisering och kommunikation för att skapa resultat.

09:30-10:00 FÖRMIDDAGSKAFFE OCH NÄTVERKANDE

10:00-10:50 PRAKTIKFALL

Från energieffektivisering till en smart stad

Fastighetsbranschen har ett stort ansvar för mänsklighetens ödesfråga – det vill säga klimatutmaningen. Branschen står nu inför ett tekniskt paradigmskifte, då teknikval blir företagsstrategiska beslut. Men vilka hinder kan uppstå och hur kan tekniska och ekonomiska risker minimeras? Branschen behöver genomgå en mental förflyttning där utgångspunkten är att se enskilda projekt som en del av en helhet. Detta förändrade synsätt tvingar fram ett förhållningsätt som blir själva grunden för att bygga smarta städer. Under denna presentation kommer Jonas Tannerstad beskriva beprövad erfarenhet kring hur hus bli smarta och smarta tillsammans, och hur byggnader blir en del av lösningen av den utmaning som nu finns med effektuttag i elnätet.

Jonas Tannerstad
Chef el och automation
Örebrobostäder

Jonas Tannerstad är chef för el och automation och ansvarar för tekniska installationer på Örebrobostäder. Han har flerårig erfarenhet av energieffektivisering och effekthantering i fastighetsbranschen. Jonas har en lång erfarenhet som omfattar både nationellt och internationellt arbete, erfarenhet som han nu vill använda för att industrialisera fastighetsbranschen. Han ser Örebrobostäder och Örebro som ett stort maskinutvecklingsprojekt och fattar beslut baserat på denna bild. Jonas blev årets energirådgivare 2012 samt fick Örebroregionens energipris som årets inspiratör 2014.

10:50-11:40 PRAKTIKFALL

En hållbar framtid – möjligheter och utmaningar i skapandet av energi- och klimatsmarta fastigheter

- Arbetsätt, resurser och kompetens i vår strävan att använda mindre energi och att använda den rätt
- Att säkra energieffektivitet i utvecklingen av nya byggnader – samverkan mellan byggnader
- Driftoptimering – vad optimerar vi?
- Hur blir vi klimatneutrala?

Fredrik Nyberg
Energi- och teknikchef
Akademiska hus

En central del i Akademiska hus strävan mot klimatneutralitet är att minska det faktiska energibehovet i sina fastigheter. Akademiska hus har som mål att halvera mängden levererad energi fram till år 2025, med år 2000 som basår. Stor kraft läggs också på att påverka energisystemet mot en mer hållbar energiförsörjning samt att efterfråga och skapa ny förnybar energi. Fredrik Nyberg är energi- och teknikchef på Akademiska hus. Under anförandet delar Fredrik med sig av erfarenheter kring utvecklingsarbetet med energi- och klimatsmarta fastigheter.

11:40-12:40 LUNCH OCH NÄTVERKANDE

12:40-13:30 PRAKTIKFALL

Från energieffektivisering till klimatneutral byggnation – byggsektorns resa mot noll

- År 2030 ska det vi bygger vara klimatneutralt – vad krävs för att nå målet?
- Att anta utmaningarna med utsläpp i samband med ny- eller ombyggnation – vilken är egentligen vägen framåt?
- Från fokus på energieffektivitet till klimatneutral byggnation – exempel från Castellum

Filip Elland
Hållbarhetschef
Castellum

Filip Elland är civilingenjör och har gjort en resa inom Castellum där han har arbetat med allt från fastighetsförvaltning och teknik till verksamhetsutveckling och hållbarhet. Sedan fyra år tillbaka är Filip hållbarhetschef på Castellum och leder bolagets hållbarhetsarbete under koncernchefen.

13:30-14:20 PRAKTIKFALL

Fossilfritt och förnybart – en framtidssäkrare för både miljön och för lönsamheten

- Hur når man fossilfrihet och varför?
- Varför egen förnybar energi och hur kan man göra det mer lönsamt?
- Hur kombinerar man produktion av solceller med att kapa effekttoppar?
- Hur gör man solceller tillgängligt för alla?
- Vilka är vinsterna i ett fördjupat samarbete mellan fastighetsbolag och energibolag?

Karin Österberg
Hållbarhetschef
Östersundshem

Caroline Hildahl
Strategi, Innovation
och Hållbarhet
Jämtkraft

Östersundshem, hållbarhetsprisad allmännytta, berättar om vägen mot fossilfrihet och målsättningen om att bli 100% självförsörjande på förnybar el. Satsningarna, kombinerat med nya tekniska lösningar för att kapa effekttoppar, har lett till både stor klimatnytta och god avkastning. Dessutom har de offensiva målsättningarna inneburit att Östersundshem tillsammans med systerbolaget Jämtkraft byggt Sveriges näst största solcellspark. En park där ALLA, oavsett tillgång till bra tak, har möjlighet att producera sin egen solceller eller bli solproducent.

14:20-14:50 EFTERMIDDAGSKAFFE OCH NÄTVERKANDE

14:50-15:40 EXPERTANFÖRANDE

Hur får vi fokus på klimatbesparingar när vi renoverar miljonprogrammen?

Tack vare EU-projektet Cityfied förenades flera aktörer kring renoveringen av bostadsområdet Linero i Lund. Kommunala fastighetsbolagets strategi var att noga väga åtgärderna för att kunna hålla hyrorna nere men ändå samtidigt undersöka möjligheten att minska klimatutsläppen på bästa sätt. Med hjälp av detta praktikkfall från Sverige och liknande internationella praktikkfall visar IVL Svenska Miljöinstitutet hur man kan säkra att man får klimatvinster vid renovering.

Jeanette Green
Expert hållbar samhällsbyggnad
IVL Miljöinstitutet

Jeanette Green är affärsutvecklare på IVL Svenska Miljöinstitutet och har sedan 15 år tillbaka jobbat med forskning och hållbarhetsutmaningar inom fastighetsbranschen. I projektet Cityfied ledde hon arbetet med att omsätta erfarenheterna från de tre demonstrationsfallen i Spanien, Sverige och Turkiet till 10 nya städer inom EU.

15:40-15:50 SAMMANFATTNING OCH AVSLUTNING

Moderatorn sammanfattar och avslutar konferensen

15:50 KONFERENSEN AVSLUTAS

Goda skäl att delta på konferensen

- ✓ Ta del av den senaste forskningen och praktikfallen inom energieffektiv fastighetsdrift
- ✓ Uppdatera dig inom teknik och digitalisering kopplat till fastighetsutveckling
- ✓ Få inspiration till hur du utvecklar energieffektiva och klimatsmarta byggnader
- ✓ Lär av forskningen kring arbetsmetoder för kostnadseffektiv energireovering
- ✓ Lyssna till några av landets ledande experter inom framtidens driftsoptimering
- ✓ Lär av de företag som kommit längst inom energieffektiv fastighetsdrift och hållbar byggnation
- ✓ Öka dina kunskaper om smarta byggnader och hur byggnader blir smarta i samverkan med varandra
- ✓ Inspireras till utveckling inom området förnybar energi och hur kvalitativt och lönsamt
- ✓ Du får vara med och påverka och lyssna när branschen samlas kring energi- och klimatsmart fastighetsutveckling
- ✓ Nätverka och utbyta erfarenheter med kollegor från hela landet

Intresserad av en affärsutställning?

Ability Partner erbjuder ditt företag unika möjligheter att stärka varumärket och bygga relationer med en väl avgränsad målgrupp såväl under som efter evenemanget. Vi skräddarsyr upplägget utifrån dina behov och önskemål. Kontakta oss så berättar vi mer!

Janne Huttunen
Tel: 08-694 91 00 • Mobil: 070-495 73 50
E-post: janne.huttunen@abilitypartner.se

Om Ability Partner

Ability Partners vision är att förbättra individers och organisationers förmåga att hantera förändring, växa och uppnå goda resultat. Genom att lära känna dig och din organisations behov kan vi kontinuerligt erbjuda utbildningar, seminarier, konferenser, events, nätverk och konsultativa tjänster som hjälper dig i det dagliga arbetet och stärker konkurrenskraften.

Ability Partner verkar på den nordiska marknaden utifrån ambitionen att erbjuda evenemang som ger mest värde för pengarna samt att ha 100 % nöjda och återkommande kunder. För mer information om Ability Partner eller detta evenemang, kontakta oss via telefon 08-694 91 00.

ANMÄLAN

ENERGI- OCH KLIMATSMART FASTIGHETSUTVECKLING 2020

Tid
Konferens 19-20 oktober 2020

Plats
IVA Konferenscenter
Grev Turegatan 16
Stockholm

Fyra sätt att anmäla sig

Webb: www.abilitypartner.se

Mail: bokning@abilitypartner.se

Tel: 08-694 91 00

Post: Ability Partner
Telegrafgränd 5
111 30 Stockholm

99%
av våra kunder
rekommenderar oss
- testa du också!

Pris

I konferenspriset ingår kaffe, lunch och dokumentation. Rabatterna kan ej kombineras med andra erbjudanden. Alla priser är exkl. moms.

PRISER / PERSON	Boka senast 4 september	Boka senast 9 oktober	Ordinarie pris
KONFERENS 2 HELA DAGAR	7.990 kr 2.000 kr rabatt	8.990 kr 1.000 kr rabatt	9.990 kr

Mängdrabatt vid minst 3 bokningar

Anmäl fler än 2 personer från samma organisation samtidigt så betalar person 3, 4, 5 osv endast **6.490 kr** exkl. moms per person.

Konferens 19-20 oktober 2020

Förnamn _____ Efternamn _____ E-post adress _____

Befattning _____ Avdelning _____

Telefon _____ Fax _____

Företag / organisation _____ Adress _____

Post nr _____ Ort _____

Tel växel _____ Bransch _____ Antal anställda _____

Betalningsvillkor

Betalning sker mot faktura med 30 dagars betalningsvillkor. Vid betalning efter förfallodagen utgår dröjsmålsränta med 10%.

Avbokningsvillkor

Anmälan är bindande men deltagarplatsen kan alltid överlåtas till en kollega. Vid skriftlig avbokning senast 4 veckor innan konferensen återbetalas full avgift. Vid avbokning 2-4 veckor innan konferenstillfället erhålls ett värdebevis som kan användas som betalning på någon annan av Ability Partners konferenser. Därefter utgår ingen ersättning vid avbokning. Vid avbokning tas en administrativ avgift på 500 kr.

Boende

Vi samarbetar med nedanstående hotell där du får rabatt på boendet om du anger våra koder vid bokning.

Stockholm City

Mornington Hotel - Nybrogatan 53. Tfn 08-507 330 00

Ange kod: Ability Partner

Freys Hotel - Bryggargatan 12. Tfn 08-506 214 00

Ange kod: Ability Partner

Djurgården

Hotell Hasselbacken - Hazeliusbacken 20. Tfn 08-502 541 40

Bokning: sales@hasselbacken.com. Ange kod: Ability Partner - Part

Pop House Hotel - Djurgårdsvägen 68. Tfn 08-502 541 40

Bokning: frontdesk@pophouse.se. Ange kod: Ability Partner - Part

Stockholm och övriga Sverige

Scandic - Se Scandics hemsida för olika hotell.

Ange kod: D000028081

Konferenskod: FAS1569